

SÖYLEŞİ

Nobel İlaç, aslında basında çok sık gördüğümüz şirketlerden değil... Bu yıl 70'inci yılını kutlayan Nobel İlaç, sessizce başarılı işlere imza atıyor. Nobel İlaç'ın Ulusoy Ailesi'nin 1954 yılında Kırklareli Babaeski'deki tek eczane olan Babaeski Eczanesi'ni kurmasıyla başlayan yolculuğu, yıllar içinde satın almalar ve yatırımlarla sürdü. 2001 yılında globalleşme adımları atmaya başlayan şirketin bugün geldiği noktada toplam cirosu 450 milyon dolara ulaştı. Son açıklanan verilere göre sektörde ilk 25 şirket arasında son 12 ayda en çok büyüyen şirket olan Nobel'in 3 ülkede 5 üretim tesisi, 2 ülkede 5 Ar-Ge merkezi bulunuyor.

Türkiye ilaç sektörü 2023 yılında yüzde 89 büyürken Nobel İlaç, pazar ortalamasının üzerine çıkarak yüzde 121 büyüme kaydetti. Pazardaki ilk 25 ilaç şirketi arasında en fazla büyüme gösteren şirket olduklarını ifade eden Nobel İlaç Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Ulusoy, "Ciromuzun yarından fazlası yurt dışı faaliyetlerimizden geliyor. Bu oranı sürekli büyütürük ilaçtaki cari açık sorununun çözümüne daha fazla destek vermeyi hedefliyoruz" diyor.

Bu yıl Düzce ve Gebze'de yapımı devam eden yeni yatırımların da hayata geçeceğinin bilgisini veren Ulusoy, şöyle devam ediyor:

"2024 yılında pazar payımızı bir miktar daha artırmayı, net ihracatçı pozisyonumuzu korumayı ve gelecekle ilgili hazırlıklarımızı ara vermeden

“10 yılda 1 milyar dolara ulaşırız”

Son 3 yıldır sektörde en fazla büyüme gösteren şirketlerden biri olan Nobel İlaç, 2023 yılını 450 milyon dolarlık ciroyla kapattı. Bu yıl Düzce ve Gebze’de yapımı devam eden yatırımlarını faaliyete geçirmeyi planladıklarını söyleyen Nobel İlaç Yönetim Kurulu Başkanı HASAN ULUSOY, Kazakistan’a da yeni bir fabrika kurma hazırlığı içinde. 70 yılı geride bıraktıklarını ve gelecekte başarıyla var olmak için çalıştıklarını ifade eden Ulusoy, “10 yıl içinde yıllık 1 milyar dolarlık iş hacmine ulaşmak gibi bir ana hedefimiz var” diyor.

NİL DUMANSİZOĞLU • ndumansizoglu@capital.com.tr

FOTOĞRAFLAR: **GÖKHAN ÇELEBİ**

sürdürmeyi hedefliyoruz. Yurt içi, yurt dışı bütün faaliyetimizle 10 yıl içinde yıllık 1 milyar dolarlık iş hacmine ulaşmak gibi bir ana hedefimiz var.” Nobel İlaç Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Ulusoy, sorularımızı şöyle yanıtladı:

● Nobel İlaç, yüzde 100 yerli sermayeyle kurulmuş, bugün global çapta faaliyet gösteren bir şirket. Bugüne ulaşmanızda neler etkili oldu?

■ Bugün geldiğimiz nokta, 70 yıllık zor bir yolculuğun sonucu. Ağabeylerimin 1954 yılında eczane açarak çıktığı bu yolculukta bugün gelmiş olduğumuz seviyeden gurur duyuyoruz. Bunu neler sağladı, neye borçluyuz sorularının cevabı da kolay değil. Tek bir cümlede özetlenmesi zor. Ama en önemli faktör neydi dersiniz tereddütsüz

“insan” derim. Dünyanın dört bir yanındaki 4 bin çalışanımızla uluslararası standarttaki ilacı herkes için erişilebilir kılmak için çalışıyoruz.

Benimsediğimiz küresel vizyon doğrultusunda insan kaynağı, üretim ve Ar-Ge’ye yaptığımız yatırımlarla bugün yüzde 100 yerli sermayeli uluslararası bir ilaç şirketi konumundayız. Kimyasal ilaç ve biyoteknolojik ilaç üzerine hammadde üretimi, Ar-Ge faaliyeti ve bitmiş ürün üretimi gerçekleştirebilen nadir şirketlerden biriyiz.

● Nasıl bir üretim gücünüz söz konusu?

■ Türkiye, Kazakistan ve Özbekistan’da toplam 5 ana üretim kampüsümüz bulunuyor. Söz konusu ana kampüsler içinde 11 üretim tesisimiz, 6 Ar-Ge merkezimiz yer alıyor.

SÖYLEŞİ

Bunlardan biri, şirketimiz Ulkar Kimya'ya ait Çerkezköy'deki kampüsümüz. Sahip olduğu tesislerle Ulkar Kimya, bugün Türkiye'de molekül üretimde ürün portföyü en geniş şirket konumunda.

Düzce'deki kampüsümüzde eşdeğer ilacın Ar-Ge'si ve üretimine, Gebze'de ise biyoteknolojik ilaç üzerine odaklanıyoruz.

● Ar-Ge'ye ne kadar yatırım yapıyorsunuz?

■ Nobel markasıyla ulaştığımız; İsviçre'den Almanya'ya, Honduras'tan Kazakistan ve Özbekistan'a kadar geniş bir coğrafyadaki 50'den fazla ülke için de Ar-Ge çalışmaları yapıyoruz.

Türkiye'de 4, Kazakistan ve Özbekistan'da da 1'er Ar-Ge merkezimiz bulunuyor. Her yıl ciromuzun yüzde 5'ini Ar-Ge'ye ayırıyoruz. Ürün portföyümüzün yüzde 95'ini oluşturan ve 50'den fazla ülkede ruhsatlanan ilaç formülasyonlarının tümünü, ulusal ve uluslararası yönetmelikler ve kılavuzlara uygun olarak kendi Ar-Ge merkezlerimizde geliştiriyoruz.

● Yurt dışındaki büyüklüğünüz nedir?

■ Tarihi ve kültürel bağlarımızın yanı sıra Rusya, Çin, Orta Asya ve Avrupa'nın kesişim noktasında yer alarak yüksek bir potansiyel vadedmesi

NOBEL'İN BÜYÜME
STRATEJİSİ

- 1 Türkiye, Kazakistan ve Özbekistan'da toplam 5 ana üretim kampüsümüz bulunuyor. Bu kampüslerin içinde 11 üretim tesisimiz yer alıyor.
- 2 Türkiye'de 4, Kazakistan ve Özbekistan'da da 1'er tane Ar-Ge merkezimiz bulunuyor. Her yıl ciromuzun yüzde 5'ini Ar-Ge'ye ayırıyoruz.
- 3 Türkiye ilaç sektörü 2023 yılında yüzde 89 büyürken Nobel ilaç, pazar ortalamasının üzerine çıkarak yüzde 121 büyüme kaydetti.
- 4 2023'te dış pazarlarda satışlarımız bir önceki yıla göre dolar bazında yüzde 14 arttı. Böylece konsolide olarak global satışlarımız dolar bazında bir önceki yıla göre yüzde 29 artmış oldu.
- 5 Yurt içi ciromuz 175 milyon dolar, ihracatımız ise 125 milyon dolar civarında.
- 6 Konsolide olarak 450 milyon doları bulan ciromuzun yarıdan fazlası yurt dışı faaliyetlerimizden geliyor.
- 7 Bu yıl pazar payımızı bir miktar daha artırmayı, net ihracatçı pozisyonumuzu korumayı ve gelecekle ilgili hazırlıklarımızı ara vermeden sürdürmeyi hedefliyoruz.
- 8 Yüksek potansiyel ürünlerimiz için 40 milyon dolarlık yatırımla hayata geçirdiğimiz üretim tesisini yakın zamanda devreye almaya hazırlanıyoruz.
- 9 Kazakistan'a yeni bir fabrika kurma hazırlığı içindeyiz. Bu yatırımla Kazakistan'da yıllık üretim kapasitemizi 100 milyon kutuya çıkarmayı hedefliyoruz.
- 10 Yurt içi, yurt dışı bütün faaliyetimizle 10 yıl içinde yıllık 1 milyar dolarlık iş hacmine ulaşmak gibi bir ana hedefimiz var.

YENİ YATIRIMLAR HAYATA GEÇECEK

BU YIL DEVREYE GİRECEK

Türkiye'deki üretim merkezlerimiz Düzce, Gebze ve Çerkezköy'de yer alıyor. Düzce'deki tesislerimizin toplam yıllık üretim kapasitesi 200 milyon kutu. Düzce tesislerimize ek olarak yüksek potensli ürünlerimiz için 40 milyon dolarlık yatırımla hayata geçirdiğimiz üretim tesisini yakın zamanda devreye almaya hazırlanıyoruz.

GENİŞ ÜRÜN PORTFÖYÜ

Ulkar Kimya'ya ait üretim tesisimizde yaklaşık 285 ton hammadde, 153 ton da mikropolet üretimi gerçekleştiriyoruz. Biyoteknoloji Ar-Ge ve üretim tesisimiz ise Gebze'de bulunuyor. Burada da iki adet 1.000 litrelik üretim hattımız var.

KAPASİTE ARTACAK

Kazakistan'da 22 milyon, Özbekistan'da da 20 milyon kutu üretim kapasitemiz var. Kazakistan'a yeni bir fabrika kurma hazırlığı içindeyiz. Bu yatırımla Kazakistan'da yıllık üretim kapasitemizi 100 milyon kutuya çıkarmayı hedefliyoruz.

nedeniyle yurt dışında ilk yapılanmamızı 2001 yılında Özbekistan'da başlattık. Nobel, bugün Özbekistan'da 80 farklı markayla ilaç üretimi gerçekleştiriyor. Özbekistan'dan Kazakistan, Tacikistan, Moldova, Gürcistan ve Afganistan gibi farklı ülkelere ihracat da gerçekleştiriyoruz.

Özbekistan'dan sonra ikinci yurt dışı yatırımımızı 2002 yılında Kazakistan'da gerçekleştirdik. Nobel AFF şirketimiz bugün 500'e yakın çalışanımızla Kazakistan'da faaliyetlerini sürdürüyor. Kazakistan pazarında yaklaşık 300'e yakın ürünümüz var.

Aynı zamanda bölgedeki ihracat üssümüz de olan Kazakistan üzerinden Rusya, Moldova, Kırgızistan, Özbekistan ve Moğolistan'a ihracat da gerçekleştiriyoruz. Kazakistan ilaç üreticileri arasında ihracatta lider konumdayız.

Kasım 2023'te Kazakistan'da biyoteknolojik ilaç üzerine stratejik bir anlaşmaya imza attık. Kazakistan Sağlık Bakanlığı Kurumu SK-Pharmacia LLP, Kazak Onkoloji ve Radyoloji Araştırma Enstitüsü ve İsviçreli ilaç şirketi Roche'la yapılan dört taraflı iş birliği anlaşmasıyla meme kanseri tedavisine yönelik üç biyoteknolojik ilacın Nobel Almatı İlaç Fabrikası'nda üretiminin önü açıldı.

Nobel, yurt dışından gelecek ilaç sektörüne yatırım yapan ilk Türk şirketi olması nedeniyle Kazakistan ve Özbekistan için oldukça özel bir yere sahip.

Toplamda 24 ülkede şirket ve temsilciliklerimiz bulunuyor. Üretimimizin yaklaşık yüzde 60'ını Avrupa'dan Orta Asya'ya, Güney Amerika'dan Afrika'ya kadar farklı coğrafyalardaki 50'yi aşkın ülkeye kendi markamızla ihraç ediyoruz.

● 2023 yılı şirketiniz için nasıl geçti?

■ Türkiye ilaç sektörü 2023 yılında yüzde 89 büyürken Nobel İlaç, pazar ortalamasının üzerine çıkarak yüzde 121 büyümeye kaydetti. Pazardaki ilk 25 ilaç şirketi arasında en fazla büyümeye gösteren şirket olduk. 2023'te dış pazarlarda satışlarımız bir önceki yıla göre dolar bazında yüzde 14 arttı. Böylece konsolide olarak global satışlarımız dolar bazında bir önceki yıla göre yüzde 29 artmış oldu.

Son üç yıldır sektörün en hızlı büyüyen birkaç şirketinden biriyiz. Pazar payımızı kesintisiz şekilde artırıyoruz. Yerli şirketler arasındaysa ilk 5'te yer alıyoruz.

● İhracat ve ciro rakamlarınız ne oldu?

■ İhracatta eczacılık ürünleri kategorisinde ilk üç içindeyiz ve her yıl düzenli olarak artış sağlıyoruz. Türkiye merkez olarak ihracat dahil toplam ciromuz 300 milyon dolara yakın. Bu sadece Türkiye ciromuz. Yurt içi ciromuz 175 milyon dolar, ihracatımız ise 125 milyon dolar civarında.

Konsolide olarak 450 milyon doları bulan ciromuzun yarısından fazlası yurt dışı faaliyetlerimizden geliyor. Bu oranı sürekli büyüterek ilaçtaki cari

SÖYLEŞİ

açık sorununun çözümüne daha fazla destek vermeyi hedefliyoruz.

● 2023'te hangi yatırımları hayata geçirdiniz?

■ Ülke olarak küresel ilaç sektöründe güçlü bir duruş sergilemenin yolu, ilaçta dışa bağımlılığı azaltmaktan, dünya çapında markalar yaratmaktan ve sadece iç değil, dış talebe de cevap verecek ürünleri üreterek ihracatın büyümesine katkıda bulunmaktan geçiyor. Dolayısıyla gerek ülkemizin ilaçta dışa bağımlılığını azaltarak ekonomimize artı değer sağlamak gerekse insan sağlığına hizmet eden ürünleri sunmak için Ar-Ge'ye, üretime yatırım yapmak, bizim için bir zaruret. Bu nedenle küresel konjonktür ve buna bağlı olarak ekonomik koşullar ne olursa olsun gücümüzü, emeğimizi, yetkinliklerimizi ve kaynaklarımızı bu amaç doğrultusunda kullanmak için çaba sarf ediyoruz.

Küresel düzeyde büyüme vizyonuna sahip olan bir şirket olarak hem yurt içinde hem yurt dışında stratejik adımlar atıyoruz. Bu doğrultuda Türkiye'deki bütün tesislerimizde yenileme yatırımlarımız devam ediyor. Geçen yıl tamamlanma noktasına getirdiğimiz iki yeni binamızı yakında hizmete alma hazırlığı içindeyiz. Biri Düzce kampüsümüzdeki yüksek potensli ürünler için üretim tesisimiz. Diğeri Gebze'deki ikinci

“DIŞ TİCARET AÇIĞI 4-5 MİLYAR DOLAR”

PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ

Türkiye ilaç pazarının büyüklüğü imalatçı fiyatlarıyla 7 milyar dolar civarında. Her ne kadar ilaç sektörü, bahsettiğim gibi Türkiye'de tüketimin yüzde 90'ını üretse de bu, değer olarak 7 milyar dolarlık pazarın yüzde 60'ına denk geliyor. Ülkemizin ilaçtaki ticaret açığının çoğu da oradan kaynaklanıyor, ilaçtaki dış ticaret açığı 4-5 milyar dolar seviyesinde.

“NET İHRACATÇIYIZ”

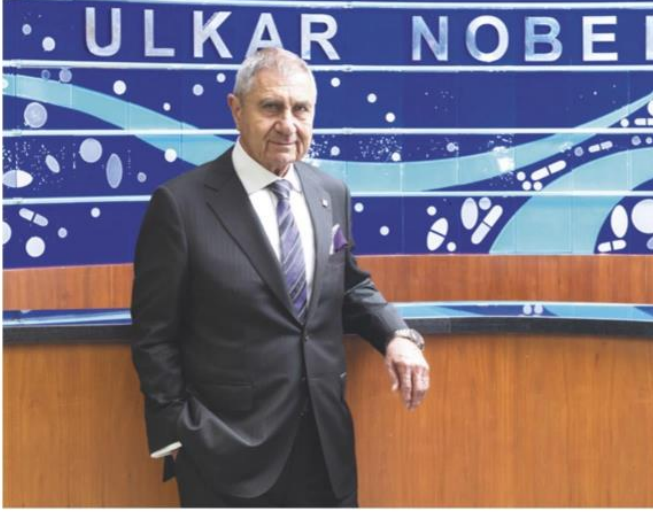
Şirket olarak 10 yıldan fazla zamandır dış ticaret açığı vermeyen bir kurumuz. İhracatımız ithalatımızdan fazla. Net ihracatçiyiz yani... Biz bu açıdan ilkiz ve çok az benzerimiz var. İhracatımızın ağırlığını bitmiş, markalı ürünler oluşturuyor. Sektör olarak bu konulara yoğunlaşmamız lazım.

NE YAPMALI?

Ülke olarak pek çok alanda muazzam bir potansiyelimiz var. Bunu gerçeğe dönüştürebilmek için hepimize önemli görevler düşüyor. Biz de sektör olarak ilacı her koşulda erişilebilir kılmak gibi hayati bir misyon taşıyoruz. Bu nedenle ilaç sektörü yatırımlarına mutlak surette devam etmek zorunda. Küresel ilaç sanayindeki gelişmeler doğrultusunda sürekli çalışmak, sürekli Ar-Ge yapmak ve üretmek zorundayız.

SÖYLEŞİ

Ar-Ge laboratuvarımız. Bununla birlikte Özbekistan ve Kazakistan'daki üretim kapasitelerimizi de artırmayı hedefliyoruz.

● Sizin için 2023 nasıl geçti?

■ 2023, küresel ekonomide durgunluk endişeleri yaşadığımız, yakın coğrafyamızda savaşların devam ettiği, ülkemizin büyük bir deprem felaketiyle sarsıldığı, belirsizliklerin hakim olduğu bir yıldır. Türkiye ilaç sektörü tüm zorluklara rağmen insanımızın ilaca uygun imkanlarla erişilebilirliğini sağlamak için büyük bir gayret ve özveriyle çalıştı. Zira bugün Türkiye'de 3 milyara yakın kutu ilaç tüketimi var ve bu tüketimin yüzde 90'ı yerli üretiliyor. Yani aslında Türk ilaç sanayi çok önemli bir görevi yerine getiriyor.

● Bu yıl için hedefleriniz nedir?

■ Pazar payımızı bir miktar daha artırmayı, net ihracatçı pozisyonumuzu korumayı ve gelecekle ilgili hazırlıklarımızı ara vermeden sürdürmeyi hedefliyoruz.

● Yatırım ajandanızda neler var?

■ İlaçta yatırım deyince yalnızca tesis, fabrika, bina anlaşılmalı. Mevcut tesislerimizde sürekli yenileme yatırımları yapıyor olmak bir mecburiyet. Ar-Ge çalışmalarını ara vermeden sürdürmeniz gerekir. İlaç dosyası geliştirmek ve ruhsata erişmek 3-5 yılınızı alır ve büyük yatırım aslında budur. Tesis olarak da bahsettiğim gibi Düzce ve Gebze'de bitirmek üzere olduğumuz iki yeni binamızı hizmete alacağız.

● Yurt dışında yeni yatırım planlarınız var mı? Odağınızda hangi ülkeler var?

■ Sürekli yeni ülkelere girme çalışmaları yürütüyoruz. Afrika, Kuzey ve Güney Amerika, Orta ve Uzak Doğu'da ruhsatlandırma çalışmalarımız

“KURUN BİLANÇO ÜZERİNDEKİ BASKISI HAFİFLETİLMELİ”

EN ÖNEMLİ SORUN

Özellikle son üç yıldır ilaç sanayi olarak ciddi bir fedakarlıkta bulunuyoruz. Bugün geldiğimiz noktada, ilaç için almamız gereken fiyatla bize verilen fiyat arasında önemli bir fark var. Şu an devletin belirlediği Euro kuru, reel kurun yarısı civarında. Yatırımların hız kesmeden devam etmesi, ülkemize yatırım, üretim ve ihracat yoluyla daha çok katma değer sağlamamız, insanımıza yerli imkanlarla çok daha fazla ilacı erişilebilir kılabilmemiz için ilaç fiyatlarının hesaplanmasında belirlenen kurun bilanço üzerinde yarattığı baskının hafifletilmesi bizim için kritik önem taşıyor.

“TEŞVİKLER ARTMALI”

Bunun dışında Ar-Ge teşvikleri de önemli bir başlık. Ar-Ge, bir devlet politikası olmalı. Bizde de Ar-Ge'ye devlet teşviki var, yok demek haksızlık olur ama yeterli değil. Ancak bu teşviklerin artırılmasını, ilaç sanayinin gelişimi için önemli görüyoruz. Bugün ilaçta yeni teknolojiler yaratmış, teknoloji ihraç eder konuma gelmiş bütün ülkeler, devletten aldıkları destekle yaptıkları Ar-Ge sonucunda bunu başarıyor.

sürüyor. Ağırlıklı bitmiş markalı ürünlerle ihracat yapıyoruz. Bu konuda da sektörde ilkiz ve çok az benzerimiz var. 24 ülkedeki yapılanmamızla Türkiye'nin çok kültürlü bir şirketiyiz. İhracatta güçlü bir konumumuz var. Örneğin ilaç sektörünün en zorlu pazarlarından biri olarak kabul edilen İsviçre'de dahi varlık gösteriyoruz.

Pazar lideri olduğumuz alan var. Çok geniş bir coğrafyada varlık gösteriyoruz, ihracatta her yıl ilk 3'te yer alıyoruz. Uluslararası pazarlarda yine ağırlıklı olarak Nobel markasıyla büyüme stratejimiz devam edeceğiz.

● Yurt içinde nasıl bir büyüme planınız var? Satın almalar planlıyor musunuz?

■ Önümüze çıkan fırsatları değerlendiriyoruz. Anamlı bir proje çıkarsa tabii ki olabilir.

● Önümüzdeki 5-10 yılda şirketi nereye taşımak istiyorsunuz? Şirkete ilgili hayaliniz nedir?

■ Yurt içi, yurt dışı bütün faaliyetimizle 10 yıl içinde yıllık 1 milyar dolarlık iş hacmine ulaşmak gibi bir ana hedefimiz var. 70 yıllık ilaç geçmişine sahip geniş bir aile olarak önümüzdeki 70 yılda da var olabilmenin gerekleri ne ise yapıyoruz, yapmaya devam edeceğiz. Önümüzdeki 5-10 yılı da bu büyük yolculukta ilk merhale olarak kabul ederiz. **C**